

LAUSUNTO

06.11.2017

EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia: Asiantuntijalausunto, HE 100/2017

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 221 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä on 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Liitteenä SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n lausunto yllä mainitusta asiasta.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Tuuli Lahti, tuuli.lahti@soste.fi, 050-591 8307

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Society for Social and Health

www.soste.fi

SOSTE kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä. Alla yhteenveto lausunnosta:

- Alkoholipolitiikan ensisijaisena tavoitteena on vähentää alkoholin käyttäjilleen, heidän läheisilleen, muille ihmisille ja yhteiskunnalle aiheuttamia ongelmia ja haittoja. SOSTE katsoo, ettei lakiesitys tue näiden tavoitteiden toteutumista.
- SOSTE katsoo, ettei esityksessä ole huomioitu aiemmin annettuja asiantuntijalausuntoja ja alkoholihaittoja koskevaa tutkimusnäyttöä. Esityksen saatavuutta koskevat toimenpiteet kääntävät alkoholinkulutuksen kasvuun alkoholihaittoja ja terveyseroja lisäten.
- SOSTE esittää, että elintarvikeliikkeissä, kioskeissa ja huoltamoilla myydään jatkossa vain 3,5% tilavuusprosenttia sisältäviä alkoholijuomia ja kaikki muu alkoholijuomien vähittäismyynti tapahtuu Alkon myymälöissä.
- SOSTE edellyttää, että alkoholilakiin kirjoitetaan tarkoituksenkälän rinnalle täsmällinen kansanterveyslähtöinen tavoite ja sitä toteuttavat tutkimukseen perustuvat ja kustannustehokkaat toimenpiteet, arviointi-indikaattorit sekä arvioinnin ajankohta. Näin on toimittu esimerkiksi tupakkalakia laadittaessa.
- SOSTE ei kannata esitystä, että 16 vuotta täyttänyt henkilö saisi myydä edes valvonnan alaisena alkoholijuomia. Ympäristö, jossa alkoholia myydään ja käytetään ei ole sopiva ympäristö kasvavalle nuorelle.
- SOSTE esittää kohdistettua haittaveroa limuviinoille alkoholihaittojen ehkäisemiseksi.
- SOSTE katsoo, että lakiesitys on ristiriidassa Suomessa lainvoimaisena olevaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen kyseenalaistaen monia sopimuksessa olevia lapsen oikeuksia.
- SOSTE edellyttää lakiluonnokselle lapsivaikutusten ennakoarviointia.
- SOSTE tukee ravintolatoiminnan säädösten purkua siltä osin, kun sillä on vain vähän tai ei ollenkaan kansanterveyttä vaarantavia vaikutuksia.

SOSTEN KANTA LAKILUONNOKSEEN

Yleistä

Suomi kuuluu niihin harvoihin maihin, joissa alkoholin kulutus ja haitat ovat kasvaneet viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana. Tästä huolimatta alkoholipolitiikkaa on liberalisoitu päinvastoin kuin monissa Euroopan maissa: esimerkiksi Italia on kääntänyt kulutuksen alle Suomen kulutustason. Ruotsi ja Norja ovat hyviä esimerkkejä siitä, että systemaattisen alkoholipolitiikan ja vaikuttavien keinojen avulla kulutus ja haitat on mahdollista pitää matalalla tasolla toimintaympäristön muutoksista huolimatta. Nyt myös Viro on kansanterveyssyistä kiristämässä oluen verotusta 70%. Hintataso jää hiukan matalammaksi kuin Suomen, mutta auttaa osaltaan hillitsemään matkustajatuontia. Suomen naapurimaista ei siis tule paineita alkoholipolitiikan keventämiseen.

Suomessa on kevennetty erityisesti alkoholin saatavuutta ja vuonna 2004 alkoholiveroa, mikä nosti kokonaiskulutuksen huippulukemiin. Kulutus on kuitenkin saatu kääntymään laskuun; keskeisenä keinona on ollut viisi veronkorotusta viime vuosien aikana. Myös taloudellinen lama laskee kulutusta. Koska alkoholi on merkittävin yksittäinen taustatekijä myös kansansairauksien synnyssä, tämä positiivinen suunta toteuttaa myös Maailman terveysjärjestön suosituksia pitkäaikaisten kansansairauksien ehkäisemiseksi ja alkoholin kulutuksen vähentämiseksi. Lakiluonnoksessa ehdotetut saatavuutta koskevat toimenpiteet kääntävät kulutuksen kuitenkin jälleen kasvuun.

Kulutuksen taso on Suomessa edelleen korkea. On olemassa laaja kansallinen ja kansainvälinen tutkimusnäyttö, jonka mukaan alkoholihaittoja ehkäistään tehokkaimmin yleisillä, koko väestöön kohdistuvilla toimenpiteillä, kuten esimerkiksi rajoittamalla alkoholijuomien fyysistä ja taloudellista saatavuutta. Alkoholi on vakavimpia yksittäisiä hyvinvoinnin ja terveyden uhkatekijöitä Suomessa. Alkoholilla on alkoholisairauksien lisäksi merkittävä yhteys keskeisten kansantautien (syöpä, sydän- ja verenkiertosairaudet, diabetes, hengityselinsairaudet) syntyyn. Kansantaudit vaikuttavat työkykyyn ja niiden hoito on terveydenhuollon palveluita vaativaa. Tästä johtuen kansantaudeilla on suuri vaikutus myös kansantaloudelle.

Edellä mainituista syistä SOSTE katsoo, että lakiesitystä ei pitäisi antaa nykyisessä muodossa. Alkoholin saatavuutta ei pidä lisätä vaan vähentää. Lakiluonnoksen vahva elinkeinon intressin korostuminen lisää alkoholin saatavuutta vahvistamalla vähittäiskaupan ja panimoiden myyntiä, mutta tuhoaa kansanterveyttä ja ihmisten työkykyä sekä lisää merkittävästi muun elinkeinoelämän tuottavuuden menetyksiä kokonaisuudessaan sekä lisää kansantalouden kustannuksia. Tähän Suomella ei ole varaa.

SOSTE lähtee lausunnossaan kansanterveysnäkökulmasta ja siitä tosiasiaista, että alkoholijuomat ovat syöpävaarallisia ja sikiöille myrkyllisiä aineita, jotka eivät täytä EU:n elintarvikeasetuksen asettamia turvallisuusvaatimuksia. Siksi niitä ei voida pitää tavallisina kulutushyödykkeinä eikä niiden myyntiä voida edistää samalla tavoin kuin muiden kulutushyödykkeiden. Alkoholijuomien käytölle ei voida määrittää turvarajaa.

SOSTE esittää, että elintarvikeliikkeissä, kioskeissa ja huoltamoilla myydään jatkossa vain 3,5% tilavuusprosenttia sisältäviä alkoholijuomia ja kaikki muu alkoholijuomien vähittäismyynti tapahtuu Alkon myymälöissä. Alkoholijuomien alkoholipitoisuuden alentaminen on tehokkain tiedossa oleva keino alkoholin kulutuksen ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi. Arvioiden mukaan alkoholihaitat vähenisivät tämän toimenpiteen seurauksena siten, että noin 350 alkoholin aiheuttamaa kuolemaa vältettäisiin vuosittain.

MUUTOKSEN VAIKUTUKSET VÄESTÖN TERVEYTEEN JA HYVINVOINTIIN

Alkoholisairaudet ja kansansairaudet

Myyntipisteiden lisääntyminen, valikoimien laajeneminen, väkevämmät juomat ja erikoistarjousten kautta halvemmat hinnat takaavat kulutuksen ja haittojen kasvun. Kulutuksen kasvulla on pitkällä aikajänteellä vaikutus sekä alkoholiperäisten että pitkäaikaisten kansansairauksia ilmaantumiseen; esimerkiksi syövän ja alkoholin yhteys on vahvempi kuin on aiemmin oletettu. Alkoholin kulutuksen vähentämisellä on siis suuri merkitys kroonisten kansansairauksien ennaltaehkäisylle. Jos epäonnistutaan alkoholin kokonaiskulutuksen vähentämisessä, epäonnistutaan myös kansansairauksien ehkäisyssä ja työssä, johon Suomi on sitoutunut hyväksyessään WHO:n maailmanlaajuisen alkoholistrategian.

Terveyserojen kaventaminen

Vaikka alkoholia käyttävät ja sen haitoista kärsivät kaikki väestöryhmät, sama alkoholimäärä aiheuttaa huonossa sosiaalisessa asemassa olevalle enemmän haittoja kuin hyväosaiselle. Epäterveelliset elintavat kasautuvat sosiaalisen hierarkian alapäässä, jossa yleinen terveydentila on huonompi ja kynnys palveluihin on korkeampi. Esityksen toimenpiteet eivät vähennä sosioekonomisia terveyseroja, vaan saatavuuden lisääminen ylläpitää ja jopa lisää eriarvoisuutta.

Naiset ja nuoret

Limuviinat lisäävät elintarvikeliikkeiden myyntiä ja laajentavat käyttäjäkuntaa. Erityisesti naiset ja nuoret ovat limuviinon käyttäjiä. Naiset ovat erityisen haavoittuva ryhmä, sillä alkoholin aiheuttamat terveydelliset ja sosiaaliset haitat esiintyvät heillä alemmilla kulutustasoilla kuin miesten. Tutkimus on tuonut viime vuosina esiin myös rintasyövän ja alkoholin vahvan yhteyden: riski kasvaa ensimmäisestä annoksesta lähtien. Juuri voimaan tullessa tupakkalaissa

kiellettiin nuorten suosimat maustetut tupakat. Siksi on käsittämätöntä, että maustettujen limsalta maistuvien alkoholituotteiden saatavuutta halutaan lisätä, sillä myös ne ovat nuorten suosiossa ja on hyvin todennäköistä, että näiden kulutus lisääntyy saatavuuden lisääntyessä.

Ostokokeiden perusteella kauppa ei ole onnistunut ikärajavälönä yhtiä hyvin kuin Alko, joten myös alle 18-vuotiaat saavat nykyistä vahvempia tuotteita käyttöönsä. Koska nuorten alkoholin käyttö on polarisoitunutta, on todennäköistä, että humalajuominen lisääntyy saatavuuden kasvaessa erityisesti niissä ryhmissä, joissa se nykyin on yleistä. Varhainen alkoholin maistelu ja varhain alkanut humalajuominen edesauttavat alkoholiriippuvuuden syntymistä. Tämän lisäksi on olemassa tiettyjä sairauksia, jotka vaikuttavat siihen, että alkoholiriippuvuus kehittyy nopeasti.

- SOSTE esittää kohdistettua haittaveroa limuviinoille erityisesti nuorten ja naisten alkoholihaittojen ehkäisemiseksi. Näin on tehty jo monissa muissa EU-maissa. Veron tuotto tulee kohdistaa päihdehaittojen ehkäisyyn.

Ikääntyvien alkoholin käyttö

Hiljattain eläkeikään ovat tulleet ns. suuret ikäluokat, jotka ovat tottuneet käyttämään alkoholia aiempia sukupolvia enemmän. Aiemmin omaksutut alkoholin käyttötavat ja tottumukset jatkuvat myös eläkeiässä, ja kolmas osa riskikuluttajista alkoholisoituu vasta eläkeiässä. Alkoholiehtoiset tapaturmat ovat vähentyneet kulutuksen vähentymisen myötä 2008 lähtien. Näin ei ole kuitenkaan käynyt yli 65-vuotiaiden osalta. Lisäksi tämän ryhmän suhteellinen kuolleisuus alkoholiin on noussut.

Arkielämä

Alkoholi haittaa arkielämää. Pienikin annos alkoholia heikentää muistijäljen syntymistä, keskittymiskykyä ja unen laatua, millä on taas merkitystä työkykyyn, tapaturma-alttiuteen ja arjessa jaksamiseen. Koska alkoholia käytetään aiempaa useammin, nämä haitat koskettavat myös suurta määrää ”keskivertokuluttajia” suurkuluttajien lisäksi.

Haitat kolmansille osapuolille

Haitat käyttäjien läheisille, muille ihmisille ja yhteiskunnalle lisääntyvät. Alkoholin kulutuksen kasvu uhkaa erityisesti lasten ja perheiden hyvinvointia. Raskauden aikainen alkoholinkäyttö vaarantaa vakavasti sikiön ja lapsen tervettä kasvua. Vuosittain 3600 - 6000 sikiön kehitys on vaarassa päihteiden takia ja kulutuksen kasvaessa on suuri riski, että esimerkiksi alkoholin vaurioittamia FASD-lapsia syntyy yhä enemmän. Kulutuksen kasvu syventää myös perheiden kokemien haittoja entisestään ja kasvattaa siten lastensuojelutoimien tarvetta ja kustannuksia.

SOSTE esittää lisättäväksi lakiesitykseen omana kohtanaan lapsivaikutusten arvioinnin, sillä ehdotuksilla on selkeitä negatiivisia vaikutuksia lasten terveyteen ja hyvinvointiin. Lakiesitys on ristiriidassa Suomessa lainvoimaisena olevaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen kyseenalaistaen monia sopimuksessa olevia lapsen oikeuksia. Lähtökohtana Lapsen oikeuksien sopimuksessa voidaan pitää 3(1) artiklaa, jonka mukaan: ”Kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.”

Alkoholi liittyy suureen osaan perheväkivallasta. Vanhempien liiallinen päihteiden käyttö aiheuttaa perheissä turvattomuutta. Myös aikuiset kärsivät päihtyneen käytöksestä tai ahdistelusta. Uusimmat tutkimukset osoittavat, että alkoholin kolmansille osapuolille aiheuttama haitta on suurempi kuin vastaava tupakan aiheuttama haitta. Tupakkalaki on säädetty siten, että se suojaa myötä kolmansia osapuolia (tupakointikiellot sisällä, työpaikoilla, autossa lasten läsnä ollessa, parvekkeilla jne). Alkoholilaissa tulisi olla sama lähtökohta.

Lisääntyvä myynti herättää kysymyksen järjestyshäiriöiden ja ilki- ja väkivallan lisääntymisestä kauppojen ympäristössä.

- SOSTE edellyttää alkoholilaille lapsivaikutusten ennakkoarviointia.
- SOSTE esittää, että alkoholilaissa säännellään myös alkoholijuomien nauttimista ja hallussapitoa koskien vähittäismyyntiä ja anniskelua.

Yleinen mielipide

THL:n juomatapatutkimuksen (2016) vastaajista lähes kaksi kolmannesta kannatti nykyistä tai nykyistä tiukempaa alkoholipoliittista linjaa. Valtaosa vastaajista oli lisäksi sitä mieltä, että päivittäistavarakauppojen tulisi jatkaa korkeintaan 4,7 tilavuusprosenttisen käymisteitse valmistettujen juomien myyntiä kuten tähänkin asti. Tiukemman alkoholipolitiikan kannattajien määrä onkin viime vuosina kasvanut, eikä valtaosa suomalaisista (56%) kaipaa saatavuuden lisäämistä. SOSTE pitää huolestuttavana, että lakiesityksessä THL:n tutkimustulokset on ohitettu kaupan intressiä painottaen.

LUKU 1 - Yleiset säädökset

1 § Lain tarkoitus

Lakiluonnoksen tarkoitus ja keinot ovat ristiriidassa. Alkoholin saatavuutta lisäävät toimenpiteet ovat ristiriidassa alkoholilain tarkoituksen kanssa. Luonnoksessa on myös ohitettu alkoholipolitiikka ja

lainvalmistelua linjaavat ¹ ja ohjaavat ² asiakirjat. Lisäksi luonnos on ristiriidassa hallituksen oman hallitusohjelman sekä sitä toteuttavien terveyden edistämisen, lapsiperheiden tukemisen sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen kärkihankkeiden tavoitteiden kanssa. Vahva ristiriita on myös sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksen kanssa, jolla tavoitellaan sosioekonomisten terveyserojen kaventamista ja mittavia taloudellisia säästöjä.

Lakiin tulee kirjata selkeä tavoite

Lakeja säädetään ja muutetaan tavoiteltujen vaikutusten aikaansaamiseksi. Viime vuosina lainsäädännössä tavoitteenasettelun merkitys on korostunut lakien vaikutusten arviointiin liittyvien vaatimusten kasvun myötä. Alkoholilaki on sosiaali- ja terveyspolitiikan alaan lukeutuva laki, joten sen tulee lähteä ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Alkoholilaille on oltava selkeä kansanterveyslähtöinen tavoite, jota tulee toteuttaa tutkimusnäyttöön perustuvilla toimenpiteillä, jotka alkoholin osalta ovat verotuksen ja saatavuuden säätely. Nyt esitetty saatavuuden lisääminen ei toteuta alkoholihaittojen vähentämisen tavoitetta. Lakiin tulee myös kirjata, miten lain terveysvaikutuksia arvioidaan ja missä vaiheessa arviointi tapahtuu. Täsmällinen tavoite on välttämätön siitakin syystä, että uudistuksen tavoitteita ei voida saavuttaa pelkästään alkoholilakia muuttamalla vaan uudistukseen tulee kuulua myös muiden hallinnonalojen toimia.

- **SOSTE edellyttää alkoholilaille täsmällisiä kansanterveyslähtöisiä tavoitteita, tietoon perustuvia ja kustannustehokkaita toimenpiteitä sekä seurantaindikaattoreita. Lakiin tulee kirjata myös ajankohdat vaikutusten arvioinnille tai laki voidaan säätää määräajaksi.**
- **SOSTE esittää alkoholilain tavoitteeksi kokonaiskulutuksen vähentämistä 10%:lla vuoteen 2020 mennessä WHO:n kroonisten kansansairauksien toimintaohjelman 2013-2020 mukaisesti.**

LUKU 2 - Luvanvaraisuus

17§ Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa ja sen myöntämisen edellytykset

Lakiluonnoksen merkittävin uudistus koski saatavuuden lisäämistä siten, että jatkossa tuotaisiin väkevämpiä (max 5,5 tilavuusprosenttia) alkoholijuomia Alkon myynnistä elintarvikekauppojen, kioskien ja huoltamoiden vähittäismyyntiin. Uudistus koski A-oluita, nykyistä vahvempia siidereitä sekä long drink-juomia ja alkoholipitoisia juomasekoituksia riippumatta niiden valmistustavasta. Yli 45 prosenttia juodusta alkoholista Suomessa on olutta, ja siksi sen aiheuttamat terveyshaitat ovat

¹ Valtioneuvoston periaatepäätös alkoholipolitiikan linjauksista, STM 2003

² Arviomuistio alkoholilain uudistamistarpeista, STM 2013

mittavat. On arvioitu, että noin puolet kuluttajista siirtyisi A-oluen käyttäjiksi, ja kokonaiskulutuksen kasvu tulisi pääosin vahvempiin tuotteisiin siirtymisestä. Vahvemmat tuotteet ja fyysisten myyntipisteiden määrän lisääntyminen 350:sta 5500:aan lisää kokonaiskulutusta Terveiden ja Hyvinvoinninlaitoksen varovaistenkin arvioiden mukaan 5-6 % nykyisestä.

LUKU 5 - Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu

Suuri osa anniskelua koskevista muutoksista liittyy vanhentuneiden ja tarpeettomien normien purkuun. Tarpeettomien ja jäykkien säännösten purkaminen on kannatettavaa, sillä toimimattomina ne saattavat johtaa jopa lain kiertämiseen.

Pienpanimoille halutaan antaa mahdollisuus ns. käsityöläisöluiden myyntiin valmistuspaikalta viinitiloilta tapahtuvan marjaviinien myynnin mukaisesti. SOSTE kannattaa tätä, jos EU-komissio näyttää asialle vihreää valoa eikä muutos johda muiden tuotteiden myynnin lisääntymiseen. Marjatilojen myynnin osalta kyse on pienistä alkoholimääristä, joten niiden kansanterveydellinen vaikutus on vähäinen. Periaatteessa SOSTE ei kuitenkaan kannata tällaisia poikkeuksia.

37§ Vähittäismyynnin ja anniskelun henkilökunta

Ravintolaympäristö on työpaikkana vaativa. Siksi SOSTE esittää, että ”vastaavalle hoitajalle tai hänen sijaiselleen” asetetaan laajemmat vaatimukset koulutuksen ja kokemuksen suhteen kuin pelkkä täysi-ikäisyys. On hyvä, että osaamistodistus vaaditaan kaikilta työntekijöiltä. Se antaa riittävät tiedot alkoholilaista, mutta ravintolassa sattuu usein tilanteita, jolloin vaaditaan laajempaa osaamista, hyviä vuorovaikutustaitoja ja kokemusta. Esimerkiksi Ruotsin STAD-projekti on hyvä esimerkki siitä, että koulutuksella voidaan lisätä tarjoilijoiden valmiuksia esimerkiksi asiakkaan humalatilan arviointiin ja ehkäistä ja purkaa väkivaltatilanteita³.

- **SOSTE kannattaa normien purkamista siltä osin, kun niillä on vain vähän tai ei ollenkaan vaikutuksia kansanterveyteen.**
- **SOSTE esittää, että ”vastaavalta hoitajalta” edellytetään laajempaa koulutusta ja kokemusta kuin muulta tarjoilohenkilökunnalta.**

³ *Stockholm Prevents Alcohol and Drug Problems (Andréasson et al. 1999).*

- SOSTE ei kannata esitystä, että 16 vuotta täyttänyt henkilö saisi jatkossa myydä alkoholijuomia.

41§ Vähittäismyyntiaika

- SOSTE kannattaa, että kaupan aukioloajat säilytetään ennallaan klo 9-21

43§ Jatkoaikailmoitus

Koska kunnissa tunnetaan paikalliset olosuhteet, SOSTE kannattaa, että kunnalla on oikeus kieltää anniskelun jatkaminen määrätyllä kunnan alueella.

LUKU 9 – Valvonta ja ohjaus

58§ Valvonta ja siihen liittyvä ohjaus

SOSTE kannattaa alkoholijuomien vähittäismyyntin, anniskelun ja markkinoinnin valvontaa maakunnan tasolla. Näin taataan yhteneväiset käytännöt maakunnan alueella.

LUKU 13 - Erinäiset säädökset

83§

SOSTE kannattaa, että kunnat voivat omien järjestyssääntöjen puitteissa rajata alueita, missä alkoholia saa/ei saa nauttia. Myös poliisin täytyy voida kieltää nauttiminen yleisellä paikalla. Poliisilla täytyy olla myös oikeus alaikäisen tavaroiden ja vaatteiden tutkimiseen ja alkoholijuomien poisottamiseen henkilöltä, jolla ei ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

- SOSTE kannattaa poliisin oikeuksien säilyttämistä 83§ mukaisesti

MUUTA

Lainsäädännön vaikutukset talouteen ja työllisyyteen

Lisäämällä alkoholin kokonaismyyntiä voitaisiin tukea sekä panimoteollisuutta, että päivittäistavarakauppaa. Sen sijaan Alkolle esityksen toimenpiteet aiheuttaisivat suuret tappiot. Samalla ne heikentäisivät Alkon roolia kansanterveyslähtöisenä toimijana. Suuria työllisyysvaikutuksia esityksellä ei arvioida olevan. Ravintoloiden osuus alkoholisidonnaisesta

työllisyydestä on 63%. On arvioitu, että parhaimmillaankaan työllisyysvaikutuksia ei synny, sillä esitys painottuu vahvasti kaupan kilpailuasetelman edistämiseen. SOSTEn mielestä elinkeinopoliittisia näkökohtia ei pidä nostaa sosiaali- ja terveystieteiden näkökohtien rinnalle, vaikka lain tuleekin sovittaa eri intressejä toisiinsa. Nyt elinkeinopoliittinen intressi korostuu, ja maksajina ovat muut yritykset tuotannon menetyksinä, samoin Alko sekä ennen kaikkea kansalaiset menetettynä terveytenä ja hyvinvointina.

Lopuksi

Alkoholipolitiikka on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala, joten lähtökohdan tulee olla ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Alkoholit ja tupakka yhdessä ovat merkittäviä terveyshaittojen aiheuttajia niin käyttäjälle kuin kolmansille osapuolillekin. SOSTE katsoo, että alkoholilaki tulee kirjoittaa tupakkalain hengessä. Tupakkalain vaikutuksista on näyttöä, että sen avulla on pystytty systemaattisesti vähentämään tupakointia ja sen haittoja.